

תרבות אנשים חטאים – לא להוריד את רוח הניצחון!

בקשתם ההגיונית והתמימה של בני גד ובני ראובן: "וַיֹּאמְרוּ אִם מִצְאָנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יִתֵּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לַעֲבָדֶיךָ לְאַחֲזָהּ אֶל תַּעֲבֹרְנוּ אֶת הַיַּרְדֵּן", נענית על ידי משה בחריפות נוראה:

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְבְנֵי גָד וּלְבְנֵי רְאוּבֵן הָאֲחִיכֶם יָבֹאוּ לְמַלְחָמָה וְאַתֶּם תִּשְׁבּוּ פֹה? - וְלָמָּה תִּנְיֹאוּ אֶת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעַבְרָא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם ה'? - כֹּה עָשׂוּ אֲבֹתֵיכֶם בְּשַׁלְחִי אֹתָם מִקֶּדֶשׁ בְּרַנֵּעַ לְרֹאוֹת אֶת הָאָרֶץ... וַיִּחַר אִף ה' בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּנָּעַם בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד תָּם כָּל הַדֹּר הָעֹשֶׂה הָרַע בְּעֵינֵי ה', וְהִנֵּה קִמַּתְם תַּחַת אֲבֹתֵיכֶם תִּרְבוּת אֲנָשִׁים חֲטָאִים לְסָפוֹת עוֹד עַל חֲרוֹן אִף ה' אֶל יִשְׂרָאֵל. כִּי תִשׁוּבוּן מֵאֲחֵרֵי וַיִּסַּף עוֹד לְהַנִּיחַו בַּמִּדְבָּר וְשַׁחַתְם לְכָל הָעָם הַזֶּה".

למה התגובה כל כך חמורה, מדברי משה עולות שתי נקודות שמתחברות זו לזו הנקודה האחת, הניתוק מכלל ישראל, הייתכן שעם ישראל יהיה במלחמה, ואתם תדאגו לצאנכם ובקרכם? שעם ישראל יילחם ואתם תמשיכו להתנהל כאלו יש שגרה? - הניתוק הזה מעם ישראל הוא נורא ואיום! לצערנו גם היום אנו חווים את הניתוק הזה, הניתוק שהחל מחוסר האיכפתיות לכך שאחינו, תושבי העוטף, תושבי שדרות, חיו בשגרת חיים שמדי פעם נורים לעברם קאסמים, מידי פעם מופרחים בלוני תבערה, אבל במדינת תל אביב חיים בניתוק, וממשיך ממש בימים אלה, שעשרות אלפים מאחינו, לא יכולים לחיות בבתיהם, בדרום ובצפון, ומדינת מגדרה עד חדרה – מנותקת! אם תגובה לירי על הדרום או הצפון הייתה נענית כמו ירי לתל אביב, המציאות הייתה אחרת.

הנקודה השנייה היא שניתוק כזה, מוביל להחלשת רוח הלחימה והמוטיבציה של העם להילחם, מה שגורם לניצחון או חס וחלילה לתבוסה, זה המורל של הלוחמים, זו רוח הלחימה, כאשר יש שבטים בעם ישראל, שיוצרים אווירת של חולשה, לא רוצים להילחם, מעדיפים לוותר על הארץ ולא לעבור את הירדן, מעדיפים את חיי הפרט על ניצחון הכלל, מעדיפים את 'זכויות האזרח', על פני כבודם של חיילנו, זה דבר חמור מאין כמוהו! הרי האבן עזרא כתב שלא לחינם הומתו כל דור יוצאי מצרים, מעבר לחטא המרגלים, חטא המרגלים היה סימפטום, לחוסר ברוח לחימה וגבורה, וממילא לא יכלו דור העבדים – יוצאי מצרים להיות דור הניצחון והכיבוש הארץ. "סבב שמתו כל העם היוצא ממצרים הזכרים כי אין בהם כוח להילחם בכנענים עד שקם דור אחר דור המדבר, שלא ראו גלות והייתה להם נפש גבוהה", (וכן כתב הרמב"ם במו"נ ח"ג פל"ב).

על ניתוק מהעם שמוביל להחלשת הרוח הלאומית אי אפשר לעבור לסדר היום, ומשה רבנו יוצא נגדם בכל תוקף. כנגד הניתוק והתבוסתנות מצווה משה כאשר יוצאים לנקום את נקמת ה' ובני ישראל במדיינים: "הִחְלְצוּ מֵאִתְּכֶם אֲנָשִׁים לְצָבָא וַיְהִי עַל מִדְּוָן לְתֵת נִקְמַת ה' בַּמִּדְוָן, אֶלְף לַמָּטָה אֶלְף לַמָּטָה לְכָל מִטּוֹת יִשְׂרָאֵל תִּשְׁלַחוּ לְצָבָא", שני דברים ניתן ללמוד מכאן.

דבר ראשון, כל השבטים יהיו שותפים, אין שבט שיכול לא להיות שותף, יתר על כן, כולם שותפים בשווה 'אלף למטה'.

דבר שני, הביטוי 'הִקְלָצוּ מֵאֵתְכֶם', הוא ביטוי שיש לתת עליו את הדעת, הגמרא מסבירה את הביטוי הזה (יבמות קב,ב): "שלופי מביתא לקרבא", כלומר גייסו כוחות מילואים, ויש להסתפק האם זה בגלל הצורך הצבאי שלקראת המלחמה על מדין לא הספיק הכח הלוחם שהיה זמין לעם ישראל, והיה צורך לתגבר אותו בכוחות מהעורף, או שזה בשל הצורך לשותפות וחיבור, שלא רק משפחות לוחמי הקבע והסדיר יהיו שותפים אלא שכל ישראל יהיו שותפים, נטיית לבי היא שהרצון היה לשותפות וחיבור.

יש צורך שהעורף והחזית יהיו מחוברים, החיבור הזה מתבטא במלחמה ומתבטא בניצחון, כי על פי דברינו מובן היטב מדוע דווקא כאן מופיעה פרשיית חלוקת השלל, שהדגש המרכזי הוא החיבור של הלוחמים בפועל אל כלל העם: "שָׂא אֶת רֹאשׁ מַלְקוֹחַ הַשָּׁבִי בְּאָדָם וּבְבִהֵמָה אֹתָהּ וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְרָאשֵׁי אֲבוֹת הָעֵדָה. וְחִצִּיתָ אֶת הַמַּלְקוֹחַ בֵּין תַּפְשֵׁי הַמַּלְחָמָה הַנִּצָּאִים לַצָּבָא וּבֵין כָּל הָעֵדָה".

לעומת המתנתקים והמחלישים התורה מצווה - 'הִקְלָצוּ מֵאֵתְכֶם' – תצאו מתוך עצמכם, תתחברו לכלל האומה,

תתחברו למהלך ההיסטורי האלוהי, שהקב"ה משיב את עמו לארצו!

יהי רצון שנזכה לחבר ולהתחבר, שנזכה לפעול יחד ולנצח!